

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Mateřská škola POD ŠPILBERKEM, Brno, Údolní 9a,
příspěvková organizace

KURIKULUM PODPORY ZDRAVÍ

„NÁŠ SVĚT“

PRO OBDOBÍ OD ZÁŘÍ 2007 DO SRPNA 2011

č.j. JP 96/2007

31.8.2007

AKTUALIZOVANÉ K 1.9.2009

OBSAH:

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	3
OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	4
FILOZOFIE ŠKOLY	6
ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	4
PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ - NEFORMÁLNÍ KURIKULUM	6
FORMÁLNÍ KURIKULUM	12
PODTÉMA: “ UČÍME SE ŽÍT SPOLU”	13
PODTÉMA: “ VYTVÁŘÍME SI SVŮJ SVĚT”	14
PODTÉMA: “ POZNÁVÁME KDO JSME A KAM PATŘÍME”	15
PODTÉMA: “ PEČUJEME O SVÉ ZDRAVÍ”	16
PODTÉMA: “ POZNÁVÁME SVĚT KOLEM NÁS”	17
PRAVIDLA PRO REALIZACI ŠKOLNÍHO KURIKULA	18
EVALUACE	19
PŘÍLOHY	20

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Mateřská škola POD ŠPILBERKEM, Brno
příspěvková organizace
Údolní 9a, 602 00 Brno

e-mail: mspodspilberkem@volny.cz
telefon: 542 214 876, 542 214 995
736 487 232

číslo organizace: 2162
IČO: 64328457
DIČ: CZ64328457
č. bankovního účtu: 19-5169930257/100
KB Brno – město

Zřizovatel:
Městská část Brno – Střed

Ředitelka školy:
Bc. Lucie Štěpánková

Toto školní kurikulum bylo zpracováno podle modelového programu podpory zdraví
„Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole“ (Portál 2006)

Na jeho zpracování se podílely:

Michaela Bečnicková
Jaroslava Fialová
Pavčina Jordánová
Helena Pavelková
Lucie Štěpánková
Marcela Rausová

PŘEDSTAVENÍ ŠKOLY

CHARAKTER A UMÍSTĚNÍ ŠKOLY

Mateřská škola POD ŠPILBERKEM byla k 1. lednu 1996 zřízena městem Brnem, jeho městskou částí Brno – střed, jako samostatná příspěvková organizace, sloučením dvou jednotřídních škol, sídlících v těsném sousedství. Nachází se v centru města Brna, na úpatí kopce Špilberk. Třídy jsou umístěny ve dvou budovách, v budově ve dvoře se nacházejí třída A – ZELENÁ, která má omezené prostorové podmínky, ale je světlá s přímým vstupem na zahradu a třída B - ŽLUTÁ, která je největší, slouží jako lehárna v odpoledních hodinách i pro třídu A. I zde je možno přímo ze třídy vyjít do zahrady. Tyto dvě třídy mají společné sociální zařízení a šatnu, což je náročné na organizaci provozu. Třída C – ORANŽOVÁ je umístěna v nájemném domě v přízemí. Současná kapacita školy je 70 dětí.

I přes to, že škola sídlí ve středu města, máme vhodné podmínky pro pobyt venku. Velká, dobře vybavená zahrada za školou, se členitým terénem a rozsáhlý park v těsné blízkosti, i nedaleká Kraví hora s množstvím zeleně, nám poskytují dostatečnou možnost pobytu v přírodě.

Škola se zaměřuje ve svém výchovném úsilí na výchovu dětí ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí.

Všech šest učitelek naší školy má odbornou kvalifikaci pro práci s dětmi v MŠ. Z toho čtyři mají vzdělání středoškolské (jedna z nich v současné době studuje na vysoké škole obor pedagogika předškolního věku) a dvě mají ukončené vysokoškolské vzdělání v oboru speciální pedagogiky.

Při mateřské škole aktivně pracuje Klub rodičů, který se velkou měrou podílí na zajišťování dalších aktivit pro děti naší školy.

Stravu pro děti i zaměstnance naší školy dovážíme ze školní kuchyně Pellicova 4.

ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

V mateřské škole jsou děti rozděleny do tří, věkově smíšených tříd. Do nich jsou děti zařazovány s ohledem na přátelské a sourozenecké vztahy. Na základě doporučení Speciálního pedagogického centra jsou přijímány i děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Všechny činnosti jsou plánovány a realizovány tak, aby vytvářely možnosti zapojení pro všechny děti. Jsou to zejména:

- spontánní hra
- kooperativní hry
- experimentace
- psychomotorická cvičení
- výlety
- práce s encyklopediemi
- zpracovávání přírodních materiálů
- třídění odpadů

Paní učitelky provádí s dětmi individuálně prevenci poruch komunikačních schopností, přihlášené děti se učí hrát na flétnu. Děti pracují s keramickou hlinou, výrobky si vypalujeme ve vlastní keramické peci. Chodíme s dětmi na vycházky téměř za každého počasí, nejstarší děti chodí ven i odpoledne, před svačinou a jednou týdně poznávají okolí svého města formou půldenních turistických výletů.

Předškoláci mají možnost společně s rodiči navštěvovat kurz Grafomotoriky a Edukativně stimulační skupinky.

U nově přijatých dětí realizujeme ve spolupráci s rodiči adaptační program - návštěvy ve školce ještě před nástupem dítěte do školy a postupné zvykání s rodinným příslušníkem při zahájení docházky.

Pro větší možnost pohybového vyžití dětí navštěvujeme cvičení se Sportíkem a plavání v bazénu na Kraví hoře. Každoročně vyjíždíme do „Školy v přírodě“ se zajímavým programem.

Při výběru pedagogických metod vycházíme z osmi principů mozkově kompatibilního učení (nepřítomnost ohrožení, smysluplný obsah, možnost výběru, přiměřený čas, obohacené prostředí, spolupráce, okamžitá zpětná vazba, dokonalé zvládnutí). Dbáme na vyváženost řízených a spontánních činností. Využíváme zejména:

- komunitní kruh
- prožitkové učení
- řízené individuální činnosti
- řízené skupinové činnosti

Režim dne je stanoven pouze rámcově a je flexibilně přizpůsobován momentálními situacím a potřebám dětí:

- 6.45 – mateřská škola zahajuje svůj provoz v jedné, určené třídě pro všechny přicházející děti. Postupně se děti rozcházejí do svých tříd, kde si mohou hrát, cvičit, malovat, vyrábět, nebo se zapojují do připravených činností řízených učitelkou. Od 8.30 do 9.00 je připravena svačinka, děti mohou jít jíst postupně
- 9.45 – ukončujeme činnosti ve třídě, a odcházíme se oblékat na pobyt venku
- 10.00 – 12.00 chodíme ven, délku pobytu však pružně upravujeme podle počasí
- 12.15 – obědváme
- 12.45 – po obědě některé děti odchází s rodiči domů a ostatní jdou odpočívat
- 13.30 – děti, které nespí, mohou vstávat a věnovat se činnostem, které neruší spící kamarády. Některé děti se účastní dalších aktivit. Pokud je vhodné počasí, jdou nejstarší děti ven.
- 14.30 – postupně vstávají všechny děti, jdou se nasvačit a hrát si. V teplejším období odcházíme na školní zahradu.
- 16.00 – opět se sejdeme v jedné třídě.
- 16.30 – končí provoz MŠ.

V mateřské škole jsou vytvořeny tradice, které se staly nedílnou součástí průběhu vzdělávání:

- Narozeninový den“ - jedenkrát měsíčně slaví ty děti, které mají v příslušném měsíci narozeniny.
- „Zavírání zahrady“ - podzimní práce na zahradě zakončené táborovým ohněm, oslavy „Dne Země“ na školní zahradě
- „Martinská slavnost“ - oslava svatého Martina s průvodem lampiónů
- „Mikulášská nadílka“
- Posezení u stromečku
- Karneval na Šelepce
- Oslava Dne matek, ukázka práce s dětmi
- Pálení čarodějnic
- Oslava Dne dětí
- Slavnostní rozloučení s předškoláky
- Společné výlety
- Návštěvy předškoláků v ZŠ
- Beseda s psychologkou a učitelkami ZŠ pro rodiče budoucích prvňáčků
- Tvořivé dílny (společná příprava na vánoce, velikonoce)

CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

FILOZOFIE ŠKOLY

Za cíl si klademe dosažení dovedností prospěšných tělesnému, duševnímu a sociálnímu zdraví, které jsou souhrnně nazývány zdravým životním stylem.

Vzhledem k tomu, že naši mateřskou školu navštěvují děti bydlící v centru velkého města, kde životní prostředí není optimální pro jejich zdravý vývoj, cíleně se zaměřujeme na rozvoj takových dovedností a zkušeností dětí, kterými mohou ovlivnit zdraví nejen svoje ale i okolního světa.

Světová zdravotnická organizace definuje zdraví, jako výslednici zdraví tělesného duševního a sociálního. Proto usilujeme o to, aby byly vytvářeny podmínky pro jeho komplexní naplňování. Naše škola má zpracovaný vlastní projekt podpory zdraví, posouzený a schválený Státním zdravotním ústavem v Praze. V roce 2000 jsme byli poprvé přijati do sítě Mateřských škol podporujících zdraví v ČR. Každé tři roky je projekt přehodnocen a znovu prochází přijímacím řízením, na jehož základě je udělen MŠ CERTIFIKÁT.

DLOUHODOBÉ ZÁMĚRY ROZVOJE

Snažíme se vytvořit kvalitní mateřskou školu, která dává dětem možnost rozvinout základní kompetence pomocí hry, učení v kolektivu a práce v okruhu různých tematických oblastí. Dáváme dětem možnost rozvíjet dovednosti, znalosti, schopnosti a postoje v základních oblastech lidského života a poznání, poskytovat dítěti svobodu a možnost, aby samo ovládalo svůj každodenní život v mezích schopností, které jsou dány věkem a stupněm vývoje. Při své práci vycházíme z tohoto Školního kurikula, ale v jeho užívání se snažíme být flexibilní a otevírat možnosti pro příjemné zážitky. **Chceme, aby dítě, které odchází z mateřské školy bylo maximálně rozvinuto na základě svých možností a zájmů a to jak po stránce tělesné, psychické, sociální a duchovní.**

Základními principy naší práce jsou

❖ Respekt k přirozeným lidským potřebám

Vycházíme z modelu Maslowovy hierarchie potřeb. Podle něho mohou být potřeby znázorněny jako pyramida, v jejímž základu jsou potřeby fyziologické, nad nimi je potřeba bezpečí, jistoty a stálosti, potřeba přináležetosti, náklonnosti, lásky, shody a ztotožnění, ještě výše stojí potřeba sebedůvěry, prestiže a sebeúcty a na samém vrcholu ční potřeba sebeaktualizace a seberealizace. Tyto potřeby jsou všem lidem společné a stále přítomné, proto se snažíme o uspokojování potřeb dětí učitelů i ostatních zaměstnanců školy, i když jejich formy, způsoby a podoby uspokojování se individuálně velmi různí.

❖ Rozvíjení komunikace a spolupráce

Prostřednictvím komunikace mezi dospělými a dětmi a mezi dětmi uvnitř dětské skupiny chceme poskytovat dětem základní zkušenosti se sebou samými ve vztahu k ostatním lidem. V neformálním každodenním soužití dětí a dospělých a dětí mezi sebou navzájem podporujeme základní jazykový vývoj a vývoj schopnosti komunikace a spolupráce.

PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ - NEFORMÁLNÍ KURIKULUM

To, jak v mateřské škole vytvoříme podmínky, výrazně ovlivní úspěšnost veškeré výchovně vzdělávací práce. Některé z kompetencí nelze děti pouze „naučit“, ale je potřeba vytvořit takové situace, aby se u nich přirozeně rozvíjely. Neformální vzdělávání se tedy vztahuje ke všem plánovaným programům osobního a sociálního vzdělávání každého z nás a je určeno k rozvíjení celé řady dovedností a kompetencí mimo rámec formálního vzdělávacího kurikula. Snažíme se vytvářet vhodné vzdělávací prostředí, pro dítě vstřícné, podnětné, zajímavé a obsahově bohaté, v němž se dítě může cítit jistě, bezpečně, radostně a spokojeně, a které mu zajišťuje možnost projevit se, bavit a zaměstnávat **přirozeným dětským způsobem**.

Respekt k přirozeným lidským potřebám

Uvědomujeme si nutnost naplňování potřeb dítěte, jako základní podmínku pro jeho vzdělávání. Základní fyziologické potřeby jsou naplňovány v souladu s hygienickými předpisy, dítě má možnost kdykoliv se napít, použít toaletu, dodržujeme přirozený biorytmus dne s ohledem na individualitu každého dítěte. Snažíme se vytvářet bezpečné, nestresující prostředí, ve kterém má každý své místo. Podporujeme zdravé sebevědomí každého dítěte poskytováním konkrétní zpětné vazby. V práci s dětmi se snažíme připravovat natolik podnětné prostředí, aby si každé dítě našlo hračku, hru či herní kout, které uspokojí právě jeho potřebu seberealizace.

Dlouhodobý cíl: uplatňovat takový pedagogický přístup, který respektuje individuální potřeby každého dítěte, odhalit, v čem je dobré, co ho zajímá. Uspokojení všech potřeb dětí i dospělých v mateřské škole, které neomezují potřeby druhých.

- ★ přijímat děti pozitivně, dát jim pocit bezpečí, jistoty a sounáležitosti
- ★ zajistit prostor pro intimitu a soukromí na WC
- ★ pravidelně sledovat individuální a věkové zvláštnosti dětí a zaznamenávat změny v jejich vývoji
- ★ vytvořit dětem prostor pro možnost nechat rozehranou hru, stavbu
- ★ vytvořit pravidla pro soužití dospělých v MŠ – zaměstnanci, rodiče

Rozvíjení komunikace a spolupráce

Snažíme se vytvářet podmínky pro komunikaci, rozvíjet řečové schopnosti dětí, tak aby rozuměly a bylo jim rozuměno, rozhodovat se, jednat společně s ostatními, hodnotit problémy a řešit úkoly, vycházet s ostatními.

Dlouhodobý cíl: rozvíjet u dětí schopnosti porozumět, dorozumět se, naslouchat a komunikovat v neohrožujícím prostředí, při respektování potřeb druhého

- ★ komunikovat s dítětem partnersky a empaticky
  - snižovat polohu na úroveň dítěte
  - klást otevřené otázky
  - dívat se do očí dítěte
  - počkat až dítě domluví (nedopovídat za dítě)
  - popisovat!!! Neklást otázky, nehodnotit
- ★ dávat dětem prostor pro řešení problémů a konfliktů v mezích společně dohodnutých pravidel

- ★ snažit se uplatňovat takový pedagogický styl, který umožní dětem spolupracovat, komunikovat, hledat řešení

Učitelka podporující zdraví

V naší škole se snažíme vytvářet harmonické prostředí, ve kterém se budou příjemně cítit děti, jejich rodiče i všichni zaměstnanci. Uvědomujeme si, že prostřednictvím svého vzdělání je předškolní pedagog schopen pochopit, vést a vychovávat děti. Učitelky mají pozitivní postoj ke zdravému životnímu stylu a ekologii.

Dlouhodobý cíl: přijmout bezvýhradně změněnou roli učitelky ve třídě, jako průvodce dítěte za poznáním, bez předávání hotových informací a poučování. Snažit se být dítěti partnerem, který je přijímá nepodmíněně takové jaké je, s jeho přednostmi i slabostmi

- ★ podporovat účast na dalším vzdělávání, případně vysokoškolském studiu předškolní pedagogiky
- ★ aplikovat nedirektivní způsob jednání s dětmi
- ★ svým zdravím podporujícím chováním poskytovat dětem i rodičům vzorce napodobování

Věkově smíšené třídy

V každé třídě jsou děti všech věkových skupin, různých etnických skupin i děti integrované se speciálními vzdělávacími potřebami. Vybavení tříd je uspořádáno tak, aby si děti mohly vybírat činnosti odpovídající jeho schopnostem, bez ohledu na svůj věk.

Dlouhodobý cíl: poskytovat dětem přirozené prostředí k navazování kontaktů, vytvářet podmínky pro to, aby si děti byly vzájemnými učiteli, aby se naučily spolupráci a toleranci k druhým.

- ★ vést děti k pomoci druhým, zejména přijetí role staršího, který je ochráncem a pomocníkem mladších dětí
- ★ vytvářet prostor pro předávání zkušeností a učení se navzájem mezi dětmi
- ★ maximálně spolupracovat s rodinou pro usnadnění adaptačního období

Rytmický řád života a dne

Režim dne je stanoven jako rámec, který respektuje biorytmy dítěte, potřebu aktivity a odpočinku a dodržování maximálně tříhodinových intervalů mezi jídly. Pobyť dětí venku je rozšiřován nad povinnou dobu, při vhodném počasí, zejména v odpoledních hodinách. Jsou vytvořeny pravidelné rituály, rodiče mají možnost s dítětem absolvovat adaptační režim.

Dlouhodobý cíl: vytvoření promyšleného organizačního schématu s dostatkem volnosti a jasně stanovenými hranicemi, nabízet dětem možnost výběru a samostatného rozhodování

- ★ řídit se rámcovým uspořádáním dne, další využití času ponechat na učitelce
- ★ při změnách v organizaci se domlouvat s ostatními třídami (horní a dolní školka)
- ★ snažit se volit optimální sladění života dítěte v rodině s životem v mateřské škole
- ★ vytvořit společně s dětmi ve všech třídách pravidla soužití, graficky je znázornit a vést děti k jejich akceptování

Tělesná pohoda a volný pohyb

Naše škola má omezené vnitřní prostory pro pohybové aktivity, přesto jsou třídy vybaveny náradím a náčiním podporujícím pohyb dětí a děti je samostatně využívají. Školní zahrada, se svým členitým terénem, kompenzuje nedostatek prostoru v budově, je ideálním místem ke hrám a pohybovému vyžití ve všech ročních obdobích. Organizujeme školy v přírodě na Vysočině, plavání v bazénu na Kraví Hoře a účastníme se zimního lyžařského výcviku se Sportikem.

Dlouhodobý cíl: pěstovat u dětí pozitivní vztah k pohybovým aktivitám jako prostředku podpory vlastního zdraví, vytvářením podmínek pro jejich realizaci v v budově školy i na školní zahradě

- ★ ve spolupráci s rodinou vést děti, přiměřeně věku, samostatně sebeobslužné činnosti v oblékání a v hygienických návycích
- ★ denně zařazovat pohybové hry, relaxační techniky, dbát na správné držení těla
- ★ otužovat děti vzduchem, vodou, spolupracovat v tomto směru s rodinou – vhodné a přiměřené oblečení
- ★ zajistit optimální tepelnou pohodu ve všech prostorách MŠ
- ★ vybudovat na školní zahradě místo pro další sportovní aktivity (míčové hry, lezecká stěna, „dopravní hřiště“)

Zdravá výživa

Přestože nemáme vlastní školní kuchyň, můžeme dětem nabízet kvalitní vyváženou stravu. Děti denně dostávají čerstvé ovoce nebo zeleninu, ve třídách i na zahradě je k dispozici čerstvá voda k pití. Děti mají možnost zvolit si množství jídla, samy si maží pomazánku na pečivo, nalévají polévku, nápoje, nabírají salát.

Jednou ročně pořádáme setkání rodičů se zástupcem školní jídelny tím i máme možnost ovlivňovat složení stravy (méně sladké nápoje, zařazení corn-flakes a müsli, nové recepty ...)

Dlouhodobý cíl: vytvářet stravovací návyky odpovídajících zdravé výživě, učit děti kulturně stolovat

- ★ důsledně dbát na postupné zvykání dětí i na chuť jídel zdravé výživy (alespoň ochutnat - pomazánky, zeleninové saláty...)
- ★ vést děti ke konzumaci ovoce a zeleniny, jít vlastním příkladem
- ★ vytvářet u dětí návyk pít průběhu celého dne
- ★ vytvářet návyky kulturního stolování, zejména správné držení příboru a komunikovat tiše, nerušit ostatní
- ★ spolupracovat s rodiči při vytváření vhodných návyků, vysvětlovat význam pravidelného, zdravého stravování

Spontánní hra

V prostorách MŠ, jsou vytvořeny herní kouty a využíváme všech dostupných prostor pro hru dětí. Třídy jsou vybaveny hračkami a pomůckami pro všechny věkové skupiny dětí, výtvarný a pracovní materiál je ve všech třídách volně dostupný a plně využíváný.

Dlouhodobý cíl: vytvoření prostoru a poskytování přiměřeného času pro hru, která je nejpřirozenějším způsobem seberealizace předškolního dítěte

- ★ vytvořit ve třídách místečko, kde si mohou děti nechat rozehranou hru, stavbu, výtvar i více dní až do jejího úplného dokončení
- ★ vytvořit ve třídách koutek pro experimenty (lupy, mikroskop, písek, voda, přírodniny, knihy s dětskými pokusy...)
- ★ využívat hru dětí k jejich poznávání (systematické pozorování)

Podnětné věcné prostředí

Vybavení tříd je starší, ale účelné. Prostory tříd jsou členěny do herních koutů, ve kterých jsou umístěny hračky a materiály pro různé typy her a činností. Menší prostory ve třídách plně vynahrazuje krásná velká zahrada. I její vybavení je však zastaralé, některé herní prvky již nemůžeme využívat, protože neodpovídají bezpečnostním předpisům.

Dlouhodobý cíl: vytvářet estetické a hygienicky vyhovující prostředí, které poskytuje dostatek podnětů, prožitků, poznávacích zážitků a pohodu všech zúčastněných

- ★ postupně obnovit vybavení školní zahrady a tříd
- ★ vyřešit oplocení pozemku pro zajištění bezpečnosti dětí
- ★ zajistit intimitu a soukromí na WC

Bezpečné sociální prostředí

Ve škole je příznivé sociální klima, které se odráží ve vzájemné komunikaci a spolupráci. Vytváříme podmínky pro integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, rodiče využívají možnost kdykoliv během dne přijít do tříd a účastnit se činností společně se svými dětmi. Všechny třídy mají společně dohodnutá pravidla soužití.

Dlouhodobý cíl: vytváření pozitivního a bezpečného prostředí, které přispívá ke spokojenosti a zlepšuje výkon všech

- ★ přijímat dítě takové jaké je, respektovat jeho individuální zvláštnosti
- ★ preferovat dialog s dítětem a dodržování společně dohodnutých pravidel před direktivními příkazy
- ★ důsledně využívat společně vytvořená pravidla pro řešení problémů
- ★ vést děti k prosociálnímu chování, zejména pomoci druhým

Participativní a týmové řízení

Fungování školy je založeno na spolupráci mezi všemi, kteří se na životě školy podílí. Je kladen důraz na profesní růst každého jedince a vytvářen prostor pro samostatnost a tvořivost. Každému ze zaměstnanců záleží na kvalitě jeho práce a všichni se aktivně účastní na dalším rozvoji školy, všichni jsou spoluodpovědní za to, že se činnost odvíjí v souladu s plánem a jeho záměry.

Dlouhodobý cíl: kvalitní tým, který účinně pracuje na společných úkolech

- ★ poskytovat včas a v dostatečné míře informace o záležitostech školy
- ★ vzájemně se informovat a domlouvat na požadavcích, které mají na chování, pracovní postupy, vytváření návyků dětí

Partnerské vztahy s rodiči

Rodiče chápeme jako své partnery a přijímáme je s otevřeností. Ve spolupráci s Klubem rodičů organizujeme pravidelná neformální setkávání při různých příležitostech. Nabízíme možnost adaptace dítěte na školu společným pobytem s rodičem.

Dlouhodobý cíl: zajistit návaznost mezi domovem a mateřskou školou tak, aby bylo vzdělávání postaveno na individuálních zkušenostech a životních podmínkách každého dítěte.

- ★ seznamovat rodiče s programem podpory zdraví, dalšími dokumenty školy a záměry dalšího rozvoje
- ★ informovat rodiče nově nastupujících o významu podpory samostatnosti a vytvoření hygienických návyků ještě před nástupem do MŠ
- ★ zapojovat rodiče do řešení problémů školy a do tvorby dokumentů
- ★ získávat sponzory pro zkvalitnění podmínek vzdělávání
- ★ nabízet rodičům konzultace o vývoji dítěte

Spolupráce MŠ se základní školou

Vyvíjíme aktivitu pro spolupráci se Základními školami v okolí, navštěvujeme se vzájemně, poznáváme prostředí školy a snažíme se vytvářet podmínky pro nestresující plynulý přechod dětí z MŠ do ZŠ. Pravidelně pořádáme setkání rodičů předškoláků s učitelkami 1. tříd základních škol v okolí.

Dlouhodobý cíl: vytvářet příznivé podmínky pro bezproblémový přechod dětí z MŠ do ZŠ

- ★ seznámit se způsoby vzdělávání v základních školách v okolí, jejich projekty, programy, případně se zapojit do společných projektů
- ★ informovat rodiče o problematice školní zralosti a významu zajištění bezproblémového přestupu na první stupeň vzdělávání
- ★ seznamovat učitele ZŠ se vzdělávacím programem naší MŠ

Začlenění mateřské školy do života obce

Ve spolupráci se zřizovatelem převažuje úřední rovina, přesto nám poskytuje poměrně velkou autonomitu a respektuje naši filozofii. Poměrně omezené jsou finanční prostředky přidělované na provoz školy, další investice do úprav a oprav budovy jsou poskytovány jen na základě požadavků hygienických a jiných zákonných předpisů.

Dlouhodobý cíl: zkvalitnit informovanost obce o práci naší školy, výchovném stylu, který uplatňujeme a získávat je pro bližší spolupráci

- ★ účastnit se na významných událostech obce
- ★ seznamovat zástupce obce s dokumentací školy, předávat dokumenty související s projektem MŠPZ zřizovateli (Kurikulum, dílčí projekty, plány, zprávy)
- ★ informovat na veřejnosti o činnosti školy

FORMÁLNÍ KURIKULUM

Vzdělávací obsah je uspořádán do pěti integrovaných celků - **podtémat**. Tato podtémata se všechny současně a v různých kombinacích promítají do běžného života školy a představují **propojený celek očekávaných výstupů - kompetencí**.

Další možnosti rozvoje dětí, v rámci formálního kurikula, nabízejí **doplňkové programy**, které jsou realizovány v rámci každodenní výchovně vzdělávací práce, dle zájmu a potřeb dětí.

- logopedická prevence a intervence
- keramika
- flétna
- angličtina hrou
- plavání

PODTÉMA: “ UČÍME SE ŽÍT SPOLU”

Obsah:

Učíme se vnímat a respektovat druhého člověka, řešit vzniklé situace a komunikovat.

Podtéma zahrnuje následující sdružené ukazatele dosaženého vzdělání a k nim přiřazené kompetence:

Navazuje kontakty, dodržuje pravidla společenského chování, upozorňuje na jejich porušování (11)

6.¹ má vytvořené základní návyky společenského chování

Sděluje své zážitky, aktivně naslouchá, vyjadřuje svůj názor, domlouvá se s ostatními, neprosazuje se na úkor druhých (14)

4.⁶ umí vyjádřit, co se mu líbí, co ne, vysvětlit proč

5.⁵ dovede sdělovat události a příhody, které se mu staly

5.⁶ komunikuje, dokáže se dohodnout i v případě problémové situace

6.² je ochotno vysvětlovat svůj názor i naslouchat druhým

6.³ dovede se vyjádřit a domluvit s dětmi a dospělými

Pomáhá a nabízí svoji pomoc druhým. Aktivně se zapojuje do péče o nejbližší prostředí (16)

6.⁴ je schopno elementární spolupráce ve dvojici, ve skupině dětí

6.⁵ chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je třeba

7.³ chová se vstřícně a je ochotné pomoci tam, kde je třeba. Zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí a potřeby druhých

PODTÉMA: “ VYTVÁŘÍME SI SVŮJ SVĚT”

Obsah:

Učíme se mít zájem o dění kolem sebe a aktivně přistupovat k řešení problémů.

Podtéma zahrnuje následující sdružené ukazatele dosaženého vzdělání a k nim přiřazené kompetence:

Všímá si problémů ve svém okolí, hledá a navrhuje jejich řešení. Řeší problémy v mezích pravidel. Pokud si neví rady, požádá o pomoc (1)

- 3.² ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze svého nejbližšího okolí
- 3.⁵ k problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy bude řešit někdo jiný
- 3.⁶ řeší jednoduché problémy, má představu o tom, že většinu problémů může řešit více způsoby
- 5.⁸ dovede požádat o pomoc, když je v nouzi

Provádí činnosti na úrovni odpovídající školní zralosti (17)

- 3.³ rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti
- 3.⁴ umí se citově vyrovnat s novými situacemi v rámci běžného života dítěte svého věku
- 3.⁷ nemá obavu ze změny, přijímá ji jako běžnou součást života
- 4.⁵ dovede vyvinout úsilí, pokud chápe smysl své činnosti, vytrvá u ní, dokončuje ji
- 5.⁹ dovede zvládnout jednoduché zátěže a překážky

PODTÉMA: “ POZNÁVÁME KDO JSME A KAM PATŘÍME”

Obsah:

Učíme se poznávat sami sebe, své prožívání, a připravovat se na věci budoucí.

Podtéma zahrnuje následující sdružené ukazatele dosaženého vzdělání a k nim přiřazené kompetence:

Pojmenovává části těla a jejich funkci, své pohlaví, svoje vlastnosti. Používá smysly, vyjadřuje svoje potřeby (9)

- 1.¹ má základní poznatky o lidském těle a jeho hlavních funkcích
- 4.² dovede označit svoje potřeby (tělesné, psychické, sociální, etické) a přizpůsobit jim své chování
- 5.¹ poznáváním sebe sama vytváří pravdivý obraz o sobě, své identitě, vlastnostech (temperament), sklonech a schopnostech

Dává najevo svoje city společensky přijatelným způsobem. Pojmenovává pocity svoje i druhých. Raduje se s druhými, utěšuje je (13)

- 5.² snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí
- 5.⁴ chápe, že lidé mají různé pocity, emoce a city, dovede je rozpoznávat a pojmenovat

Podílí se na vytváření pravidel společného soužití, snaží se je dodržovat, označuje, které pravidlo bylo porušeno, upozorňuje i ostatní na jeho porušení (15)

- 5.⁷ má vnitřněnou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel
- 6.⁶ chápe, že svým chováním a skutky nemá omezovat druhého, dbá pravidel soužití
- 6.⁷ uvědomuje si, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody
- 7.⁴ uvědomuje si, že každý má nějaká práva a povinnosti

PODTÉMA: “ PEČUJEME O SVÉ ZDRAVÍ”

Obsah:

Učíme děti pečovat o své zdraví i zdraví ostatních, pečovat o tělesnou i duševní pohodu, vytvářet zdravé životní návyky.

Podtéma zahrnuje následující sdružené ukazatele dosaženého vzdělání a k nim přiřazené kompetence:

Zajímá se o věci související se zdravím. Popisuje, jak se chovat při úraze a onemocnění. Při hrách a dalších činnostech využívá zkušenosti s ošetřováním. Přijímá následky svého i nesprávného chování (2)

- 1.² vnímá, že člověk může mít potíže se zdravím tělesným, ale také duševním a že tyto potíže spolu mohou souviset
- 2.¹ vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje, nebo poškozuje
- 2.⁴ chápe, že když je člověk nemocen (krátkodobě, dlouhodobě, akutně, chronicky), nemůže dělat řadu věcí, které dělá rád a které patří k jeho životu
- 4.⁴ v běžných životních situacích předvídá následky a přijímá konkrétní důsledky svých činů, svého chování

Označuje činnosti, které poškozují zdraví a látky poškozující zdraví (alkohol, cigarety, drogy), dokáže říct ne (4)

- 1.⁶ má vytvořenu představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, hry na automatech)

Samostatně provádí všechny sebeobslužné činnosti, dodržuje hygienické návyky, udržuje svůj zevnějšek a věci v čistotě, na nedostatky upozorňuje druhé (6)

- 4.¹ má vytvořeny základní návyky sebeobsluhy a osobní hygieny

Vyhledává a neodmítá činnosti spojené s pohybem, odpočívá, když je unavené (7)

- 1.³ rozumí tomu, že způsob, jakým se člověk chová a žije, má vliv, špatný nebo dobrý, na jeho zdraví
- 5.³ chápe, že tělesná aktivita, zdravá výživa, spánek a odpočinek přispívají k dobré náladě a spokojenosti

Dodržuje pravidla bezpečného chování v různých situacích (8)

- 4.³ odhaduje rizika ohrožující jeho zdraví a bezpečnost
- 2.³ chápe, že zdraví není samozřejmost a musí je chránit

Neodmítá jídla správné výživy, dodržuje pitný režim (10)

- 2.⁶ má vytvořenu představu o zdravé životosprávě

PODTÉMA: “ POZNÁVÁME SVĚT KOLEM NÁS”

Obsah:

Učíme se poznávat svět kolem sebe a objevovat jeho zákonitosti, příčiny a souvislosti.

Podtéma zahrnuje následující sdružené ukazatele dosaženého vzdělání a k nim přiřazené kompetence:

Dovede najít podobnosti a rozlišnosti u lidí, respektuje je, neodmítá kontakt s nimi(3)

- 1.⁷ uvědomuje si, že lidé jsou různí a liší se podle řady znaků (pohlaví, věku, jazyka, kultury, etnika, rasy, náboženství, sociálního zázemí, životní úrovně)
- 7.² prožívá vztah k lidem, sounáležitost s různými společenstvími
- 7.⁵ u druhých respektuje a toleruje potřeby a individuálně odlišné způsoby jejich uspokojování

Rozlišuje, co přírodě prospívá a co jí škodí, chová se k ní ohleduplně, chrání ji a nepoškozuje (5)

- 1.⁴ rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat, a ty, které mohou zdraví poškozovat
- 2.² rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ve vztahu ke zdraví
- 2.⁵ podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví i zdraví ostatních, přírody
- 7.⁷ prožívá vztah k přírodě, sounáležitost s přírodou neživou i živou
- 7.⁸ ochraňuje přírodu, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje

Pojmenovává vlastnosti živé a neživé přírody, její vývoj, zkoumá vzájemné vazby mezi přírodním a společenským prostředím. Ptá se na to, čemu nerozumí (12)

- 1.⁵ má zájem pochopit jevy kolem sebe v jejich souvislostech, dovede se ptát
- 7.⁶ má zájem pochopit jevy kolem sebe, ptá se

Orientuje se a pojmenovává věci a jevy v nejbližším prostředí a hledá informace (18)

- 3.¹ je zvědavý, má touhu poznávat
- 7.¹ chce poznávat své okolí, svět

PRAVIDLA PRO REALIZACI ŠKOLNÍHO KURIKULA

ZPŮSOB PLÁNOVÁNÍ

Tématické části, pro všechny třídy stejné, jsou vytvářeny postupně. Při společném plánování vybíráme, ze kterého podtématu budou realizovány a které kompetence v nich budou naplňovány. Vycházíme z aktuálních událostí a jevů kolem nás a vzdělávacích potřeb dětí. Časové období realizace tématických částí je odvozeno od náročnosti tématu, zpravidla trvá 2-3 týdny.

V jednotlivých třídách si učitelky společně naplánují konkrétní činnosti a zapíší **plán tématické části** do jednotných formulářů, které jsou pak nedílnou součástí **Třídního kurikula** uloženého ve třídách.

OBSAHOVÁ NÁPLŇ TŘÍDNÍHO KURIKULA

- stručná charakteristika skupiny dětí, pro kterou je určeno
- východiska, cíle vycházející z minulých analýz a evaluace
- soustava tematických celků zpracovaných v příslušných formulářích a jejich evaluace
- evaluace třídního kurikula se závěry pro další práci

METODY A FORMY PRÁCE

Při výběru pedagogických metod vycházíme z osmi principů mozkově kompatibilního učení (nepřítomnost ohrožení, smysluplný obsah, možnost výběru, přiměřený čas, obohacené prostředí, spolupráce, okamžitá zpětná vazba, dokonalé zvládnutí). Dbáme na vyváženost řízených a spontánních činností. Využíváme zejména:

- prožitkové učení
  - ✓ spontaneita
  - ✓ objevnost
  - ✓ komunikativnost
  - ✓ prostor pro aktivitu a tvořivost
  - ✓ celostnost
- řízené individuální činnosti
- komunitní kruh
- řízené skupinové činnosti
- kooperativní komunikaci:
  - ✓ projevovat empatii
  - ✓ popisovat činnosti, situace (vyhýbat se všeobecnému hodnocení šikovný - hodný)
  - ✓ vyjadřovat své pocity (Já – výroky)
  - ✓ vyvarovat se trestů, pochval a odměn, nahradit je „věcnou zpětnou vazbou“
  - ✓ využívat pozitivní komunikaci (nepoužívat zápory)
  - ✓ nechávat dětem pocítit přirozené následky
  - ✓ dát dětem prostor k vlastnímu vyjádření (je slyšet více děti než učitelku)
  - ✓ podporovat samostatnost dětí možností výběru a vracením otázek

ČINNOSTI DĚTÍ

Všechny činnosti jsou plánovány tak, aby vytvářely možnosti realizace pro všechny typy inteligence. Jsou to zejména:

- spontánní hra
- kooperativní hry
- experimentace
- psychomotorická cvičení
- výlety
- práce s encyklopediemi
- zpracovávání přírodních materiálů
- třídění odpadů

EVALUACE

Systematický, plánovitý a cíleně řízený proces hodnocení a posuzování sledovaných jevů, s cílem jejich dalšího rozvoje.

OBLASTI VNITŘNÍ EVALUACE, ČASOVÉ ROZVRŽENÍ, ZODPOVĚDNOST A NÁSTROJE HODNOCENÍ

Hodnocení podmínek vzdělávání

- ✓ 1x ročně vyhodnocují učitelky, jak se daří naplňovat cíle, které jsme si stanovili pro školní rok
- ✓ průběžně kontrolní činnost ředitelky školy
- ✓ v příslušných tabulkách nástroje INDI, hodnotí podmínky všichni zaměstnanci, jednou za dva roky

Hodnocení vzdělávacích procesů

- ✓ denní sebereflexe pedagogů, zamyšlení nad účinností použitých metod a forem práce
- ✓ po skončení tematické části zhodnotí učitelky písemně do formulářů účinnost použitých metod a forem práce (komunikace a prožitkové učení)
- ✓ 1x ročně písemné sebehodnocení pedagogů směrem ke kritériím stanoveným v ročním plánu (prožitkové učení, komunikace, plánování, diagnostika)
- ✓ hospitace ředitelky školy, průběžně podle okruhů stanovených v ročním plánu

Hodnocení výsledků vzdělávání

- ✓ vedení portfolia dítěte, zakládání prací dítěte (pracovní listy, diagnosticky významné kresby) označených datem vzniku, případně komentářem učitelky
- ✓ průběžné sledování vývoje dětí na základě záměrného pozorování učitelkou, v souvislosti s realizovanou tematickou částí, nejméně 1x měsíčně písemný záznam
- ✓ vyhodnocení úrovně školní zralosti u předškoláků (do ledna), projednání s rodiči, případný návrh na odklad školní docházky
- ✓ 1x ročně hodnotí učitelky, na základě záznamů o dětech, naplňování kompetencí podle ukazatelů dosaženého vzdělání, úroveň dovedností a vědomostí dětí odcházejících do základní školy, a hodnocení naplnění cílů Individuálních vzdělávacích plánů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami

VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY

Sebehodnocení školy je prováděno jednou za tři roky v souladu s Vyhláškou č.15/2006Sb., v platném znění

Východiska:

- záznamy o dětech a portfolia
- evaluace třídního kurikula (učitelky ve třídách)
- autoevaluace učitelek (každá učitelka)
- hospitační činnost (ředitelka školy)
- ankety a zpětné vazby od rodičů
- vnější hodnocení (ČŠI, zřizovatele...)

EVALUACE PROJEKTU PODPORY ZDRAVÍ

Přehodnocení projektu podpory zdraví a zpracování nového Školního kurikula provádíme jednou za čtyři roky podle Kurikula podpory zdraví v mateřské škole (Havlíková, 2006). Dílčí úpravy projektu provedeme jednou za dva roky podle výsledků sebehodnocení.

PŘÍLOHY

ROČNÍ PLÁNY
PROVOZNÍ ŘÁD
ŠKOLNÍ ŘÁD
TŘÍDNÍ KURIKULUM
EVALUAČNÍ ZPRÁVY